

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

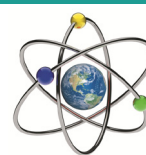

No7
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 418 sahifa,
1-iyul, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Umarova H. O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik

Shoumarov G.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik

Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor

Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor

Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor

Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor

Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor

Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)

Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)

Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)

Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)

Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)

Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)

Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor

Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor

Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor

G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)

Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti

Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor

Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)

Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)

Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent

Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori

Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari

Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Umarova H. O'. – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Konvergent tahririyat mas'uliyati: Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonini yoritish tendensiyalari	16
Doniyorov Salim Musurmonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy bilimlarini shakllantirish.....	23
Nazarov Odil Omanqulovich	
"Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"da ijtimoiy-pedagogik hamkorlikning o'rni	27
Abirova Umida Nazarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda uchraydigan nutq nuqsonlarini oldini olish va uning ahamiyati	30
Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li	
Pedagogik jarayonda axloqiy qarashlarni shakllantirish usul va vositalari	34
Xudoykulova Shaxlo Mamaniyozovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijodkorligini rivojlantirishda ta'limiy o'yinlarning ahamiyati	38
Salimova Dilmira Farxodovna	
Aholining iqtisodiy axborot savodxonligini oshirishdagi muammo va kamchiliklar	41
Rajabov Asliddin Xolmirzayevich	
Favqulodda vaziyatlar yo'nalishi ta'limida muloqotning ahamiyati.....	44
Boltayev Baxtiyor Yunusovich	
Biologiya ta'limi va raqamli texnologiyalar	48
E. Po'latova	
Boshlang'ich ta'limga tayyorlov guruhi bolalarini kasbga yo'naltirishda stem yondashuvining ahamiyati ...	51
Egamova Ravshanoy Surobjonovna	
O'zbekiston TIMSS natijalarini qanday yaxshilashi mumkin?	
Innovatsion ta'lim yondashuvlari va samarali strategiyalar.....	55
G'ayniddinov Shayxislom Tolibjon o'g'li	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda mutaxassislar hamkorligi	60
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Developing Student's Critical Skills Through Technology-Enhanced English Lessons	63
Mavlonova Dildora Shuxrat qizi	
Bahrom Ro'zimuhammad she'rlarini o'qitishda integratsiya usulidan foydalanish	67
Nomozova Dilobar Suyun qizi	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirish: bosqichlar va tamoyillar	72
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
3D Modeling of Virtual Chemical Laboratories	75
Qayumov Jamshid Ma'rufjon o'g'li	
Fostering Metacognitive Skills in Efl Learners Through Ai-Supported Instruction: a Review of Recent Literature	80
Ruzieva Maftuna	
Onlayn va gibril ta'lim sharoitida mashinasozlik texnologiyasi faniga qiziqishni oshirishning nazariy asoslari.....	85
Sarimsakova Soxibaxon Raxmonjanovna	
Loyihalashtirilgan integral darslar samaradorligi (9-sinflar uchun "Metallar va ularning umumiy xususiyatlari" mavzusida)	88
Sharipova Hakima Shavkatovna	
Metacognition and Self-Regulated Learning	92
Turayeva Nazira Ibragimovna	
Методические возможности совершенствования обучения научной письменной речи на основе коммуникативно-деятельностного подхода	95
Меденцева Наталья Петровна	
Transformatsion jarayonlarda tibbiyot oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirish strategiyalari	100
Jonibekov Jasur Jonibekovich	

O'zbek milliy musiqasi: boy madaniyat va san'atning ajralmas qismi.....	105
Rustamova Maxsuma Farxodbek qizi	
Sharq va G'arbda tibbiyot fanlarining yaratilishi tarixi.....	108
Bakayev Najmiddin	
Didaktik o'yinlar bola faoliyatining asosiy vositasi sifatida.....	112
Egamova Madina Qobil qizi	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalarining konvergent-kreativ tafakkurini takomillashtirishning didaktik asoslari.....	116
Egamova Shukriya Amanovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida universal ta'lim faoliyatlari orqali tarbiyaviy maqsadlarga erishish imkoniyatlari	119
G'aybullayeva Nafisaxon Nosirjon qizi	
Matematika o'qitishning klassik metodlaridan zamonaviy usullarga o'tish	124
G'ofurov Jamoliddin Xusniddinovich	
Jahon miqyosida maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	128
Hoshimova Dilnoza Boymirzoyevna, Mahmudova Zulfiya Homidovna	
Bo'lajak o'qituvchilarning prognostik kompetensiyasini rivojlantirish tamoyillari.....	131
Ikromova Munisa Sheraliyevna	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy tayyorgarligini grafik ma'lumotlar asosida oshirishning didaktik asoslari	134
Jumanazarova Zuhra Qosimjonovna	
Sport va jismoniy tarbiya pedagogikasida innovatsion metodlar	138
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	141
Jumayeva Sarvinov Ilhombekovna	
Talabalarda nutqiy tarkibiy tuzilmalarni shakllantirish texnologiyasi	145
Kiyamova Maxbuba Sultanovna	
Innovatsion yondoshuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning amaliy jihatlarini	148
Mamadiyev Jamol	
Ingliz tili matnlarini o'rganishda 6-sinf o'quvchilarining grammatik kompetensiyasini oshirish va tatbiq qilishning samarali usullari.....	152
Sharipova Firuza Mehriddinovna	
Kar va zaif eshituvchi yuqori sinf o'quvchilarining axborot kompetensiyasini rivojlantirish modeli	155
Tursunov Hojiakbar Hamidullo o'g'li	
Maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim – pedagogik muammo sifatida.....	159
Xallovkova Maksudaxon Ergashevna	
Altruistik xulq-atvorning shaxsiy va ijtimoiy determinantlari.....	162
Xatamova Ferangiz Ibodulloevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-pedagogik mahoratini teatr pedagogikasi vositalari orqali rivojlantirishning xorijiy va milliy tajribasi	166
Xudoyberganova Matluba Qulsoxatovna	
Refleksiv yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va afzalliklari.....	170
Yodgorova Gulrux Farhodovna	
Совершенствование методики формирования компетентности будущих студентов-искусствоведов в условиях цифрового образования.....	174
Юлдашев Эргаш Сабинович	
O'z-o'zini rivojlantirish tushunchasi va uning pedagogik mohiyati.....	177
Kudenov Temurbek Maxsetbaevich	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida hikoya janrini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish dolzarb muammo sifatida	180
Ergasheva Shoxida Nurmuxammadovna	
Ingliz tili darslarini interaktiv tashkil etishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni va metodik yondashuvlar	185
Raxmatullayeva Barno Baxtiyor qizi	
The Effectiveness of Using Podcasts to Enhance Listening Comprehension and Vocabulary Acquisition in Secondary School English Classes	189
Meliboyev Zuxriddin Isroil ugli	

O'zbekiston tarixi darslarida pedagogik improvizatsiyani texnologiyalashtirish va raqamlashtirish imkoniyatlari	192
Ergasheva Muhayyoxon G'anijonovna	
Tasviriy faoliyat vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning samaradorligi.....	196
Arslanova Umidaxon Komiljon qizi	
Baxtli pedagoglar sirlari yoki kasbdagi subyektiv farovonlik	201
Adilova Zulfiya Djavdatovna	
Ayollarning siyosiy faolligini oshirishda gender kvotalarining o'rni	204
Abdukaxorova O'g'iloy Isroiljon qizi	
The Content of Developing Students' Communicative Culture Through a Bilingual Approach	207
Abdukhaliyeva Feruzakhon Ulugbek kizi	
Maktabgacha yoshdagi nutqida kamchiligi bo'lgan bolalar so'zlashuv nutqini shakllantirishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish ahamiyati.....	210
Abdullayeva Ugiloy Djurayevna	
Chet tili intellektual va kasbiy rivojlanish kaliti	214
Aripova Sayida Abdullaxatovna	
Raqamli etiket: zamonaviy ta'limda yangi madaniyat talabi	217
Rasuljon Atamuratov	
Raqamli xiyonat: zamonaviy munosabatlar va sodiqlik inqirozi.....	221
Azizova Shodiya Utkur qizi	
Badiiy tarjimada leksik birliklarning lingvomadaniy aspektlari	224
Mardiyeva Maxbuba Shavkatovna	
O'quvchilarda funksional savodxonlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan dasturiy platformani pedagogik loyihalash.....	228
Obloqulov Sulaymon Maxmayusuf o'g'li	
Kurashchilar orasida jarohatlarning oldini olish: reabilitatsiya va profilaktik uslublar	232
Ochilova Sarvinoz Salim qizi	
Xalq og'zaki ijodi vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishga tayyorlashning pedagogik-psixologik jihatlari	236
Oxunova Nozimaxon Mirzag'ulom qizi	
Loyiha asosidagi o'qitish orqali yoshlarda liderlik qobiliyatini rivojlantirish usullari.....	239
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'yinlar vositasida o'rgatishga qaratilgan mashq va topshiriqlarning samaradorligi.....	242
Toshniyozova Dildora, Meliyeva Nargizaxon	
Bo'lajak o'qituvchilarni tarixiy va ma'naviy ideallarga aksiologik munosabatini rivojlantirish modeli	245
Tursunova Dilnoza Adhamjon qizi	
Shaxs rivojlanishida pedagogika va psixologiyaning o'rni	248
Umirova Guldon Jamoliddin qizi	
Toshkent shahri havosi ifloslanishining sabablari va oldini olish choralari	251
Ungalov Akmal Navruzovich	
Sun'iy intellekt asosida tuzilgan interaktiv platformalar va ulardan foydalanuvchi tajribasi	254
Xabirova Zulfiya Anvarbekovna	
Talabalar ijtimoiy faollik indeksini rivojlantirishda tyutorlik faoliyatining o'rni va ahamiyati	257
Xamrakulov Jasurbek Muxammadjon o'g'li	
Hozirgi davr pedagogikasida sharqona ta'limning ahamiyati.....	260
Yuldasheva Mastura Islamovna	
Пословицы и поговорки как отражение картины мира	263
Алламбергенова Шахноза Садатдиновна	
Raqamlashtirish sharoitida talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini rivojlantirishda mustaqil ta'limning o'rni	268
Abdumannopov Muhammadsahib Muhammadyusuf o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy-kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlar.....	272
Khadicha Mukhamadiyeva Karomatovna	

Zamonaviy didaktik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish.....	277
Mo'minova Gulhayo Turg'unboy qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tyutorlik faoliyatiga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari	280
O'rinova Nilufar Muhammadovna	
Aholi o'rtasida yoshlarning pedagogik intervensiyalar orqali ilmiy faolligini oshirish va sog'lom turmush tarzini shakllantirish metodikasi.....	286
Raximov Xasanboy Kamoliddin o'g'li	
Buyuk ipak yo'li – yangi geosiyosiy va iqtisodiy aloqalarning tarixiy asosi sifatida	290
Tugalova Madina Erkin qizi	
Ilk maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiya.....	293
Umarova Muyassarxon A'zamjonovna	
Rus tilida o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari	297
Xanova Dilrabo	
Didactic Possibilities of Teaching English in Primary Schools Based on 3D Interactive Technologies	303
Kholiqova Lutfiya Umurzoqovna	
Raqamli dasturiy vositalari asosida organik kimyo fanini o'qitish jarayonlarini loyihalashtirish modeli	306
Ametova Guljamila Elbrusovna	
Talabalarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirishning amaliy asoslarini takomillashtirish	310
Baydjanov Bekzod Xaitboyevich	
Aksiologik yondashuv asosida o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishning til o'rganish jarayonidagi ahamiyati.....	314
Choriyeva Feruza Amrullayevna	
Ibrayim Yusupovning "Saksovu" she'rini o'qitish metodikasi	317
Darmonov Allayar Abdilxaq uli	
Innovatsion ta'lim sharoitida talabalarning madaniyatlararo kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi....	320
Ergasheva Anbar Shaymardan qizi	
Oiladagi zo'ravonlik: sabablari, oqibatlari va psixologik yondashuvlar	324
Jo'rayeva Kaniza Akbarali qizi	
Darsda talabalar nutqiy qobiliyatini shakllantirish masalalari.....	329
Kamoliddinova Maftuna Xusniddin qizi	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari o'quvchilarida kreativlikni shakllantirishni boshqarish	334
Nasriddinov Xasan Baxtiyor o'g'li	
Nutq nuqsoniga ega bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik aspektlar va pedagogik yondashuvlar ...	339
Normatova Maftuna Kengash qizi, Kamolova Gulshoda Jobir qizi	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash diagnostikasining psixologik va pedagogik manbalardagi talqini	346
Saotmuratova Zebo Yuldash qizi	
OTM talabalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlari.....	350
Tokumbetova Mexribonu Shavkat qizi	
Ma'naviy yetuklik sari: jadid adabiyotining o'rni.....	356
Abdullayev Ro'zimuxammad Akramjon o'g'li	
Nemis tilida derivatsion leksik birliklarning o'qitishning lingvodidaktik asoslari	361
Abduraxmanov Sirojiddin Muminkulovich	
Bo'lajak o'qituvchilarda baholash madaniyatini shakllantirish: adolatli, obyektiv va motivatsiyalovchi baholashga tayyorlash	365
Boymirzayev Farxodjon Raxmatjon o'g'li	
Maktab ta'limida ko'paytirishning qulay usullari.....	371
Ergasheva Shahlo Shoabdullo qizi	
Sensor integratsiya buzilishlari bolaning nutq, harakat va hissiy rivojlanishiga ta'siri	375
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Inson jamiyatdagi ish faoliyatida va psixologiyasida sportning o'rni.....	378
Isoqov Nuriddin Halim o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini integrativ o'qitishga metodik tayyorgarligini takomillashtirish	382
Jo'rayeva Nargiza Jamolidinovna	
Обучение дошкольников иностранному языку в различных видах неречевой деятельности	386
Марасулова Доно Нигматуллаевна	

Til o'rgatishda matnning didaktik va kommunikativ ahamiyati	389
Ungarbayeva Ayman Davletbayevna	
Munavvarqori Abdurashidxonov – jadidchilik harakatining ma'rifatparvar yo'lboshchisi	393
Xasanboyeva Ruxshona Nurmatjon qizi	
Dars jarayonida o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini shakllantirish	396
Yulchiyeva Shoxsanam	
Особенности использования современных педагогических технологий в преподавании естественных наук в общеобразовательной школе	399
Мажидова Мадина Фархадовна, Мажидов Шерзод Фархадович	
Повышение информационной грамотности и формирование информационной культуры студентов в среде дистанционного обучения.....	403
Р. К. Аюезова	
Воздействие медиа в контексте социального формирования личности.....	407
Хайдарова Гулинур Нурбек кизи	
Теоретические основы развития интеллектуальных способностей студентов	411
Чинкулова Гулмехра Бахроновна	

MA'NAVIY YETUKLIK SARI: JADID ADABIYOTINING O'RNI

Abdullayev Ro'zimuxammad Akramjon o'g'li
Farg'ona davlat universiteti tadqiqotchisi

ORCID: 0009-0001-0197-8145

Annotatsiya: Ushbu maqolada talabalarning ma'naviy kompetentligini rivojlantirishda jadid pedagogikasining o'rni va mazmuni tahlil qilingan. Jadid ma'rifatparvarlarining ta'lim-tarbiya yo'nalishida yozgan ko'plab asarlari, ularning mazmun-mohiyati, yosh avlod ongiga singdirish usullari va talabalarda ma'naviy dunyoqarashni boyitish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, vatanparvarlik, shukronalik, mehnatsevarlik, muhabbat, ezgulik, vijdon, burch, adolat, or-nomus, e'tiqod, sadoqat kabi axloqiy kategoriyalarni shakllantirish masalasi yoritilgan. Ushbu fazilatlarga ega bo'lgan yoshlar har qanday vaziyatda sog'lom fikrlash qobiliyatiga ega bo'lib, milliy va umuminsoniy qadriyatlar – ma'naviy meros, urf-odat va an'analarga nisbatan chuqur hurmat bilan yondashadi.

Kalit so'zlar: talabalar, ma'naviyat, axloq, kompetentlik, metod, shakl, vosita, jadid pedagogikasi.

Abstract: This article analyzes the role and significance of Jadid pedagogy in developing students' spiritual competence. It examines numerous works written by Jadid enlighteners in the field of education and upbringing, emphasizing their content, essence, and the ways of instilling these values in the younger generation to enrich their spiritual worldview. As a result, the article addresses the development of moral categories such as patriotism, gratitude, diligence, love, kindness, conscience, duty, justice, honor, faith, and loyalty among students. Young people who possess these qualities will be capable of rational thinking in any situation and will show respect for spiritual heritage, customs, and traditions, which are regarded as national and universal values.

Key words: students, spirituality, morality, competence, method, form, means, Jadid pedagogy.

Аннотация: В данной статье проанализированы роль и содержание джадидской педагогики в процессе развития духовной компетентности студентов. Рассматривается содержание многочисленных произведений джадидских просветителей, написанных в области образования и воспитания, а также их внедрение в сознание молодого поколения с целью обогащения духовного мировоззрения. В результате акцент сделан на формирование у студентов таких нравственных качеств, как патриотизм, благодарность, трудолюбие, любовь, доброта, совесть, долг, справедливость, честь, вера и преданность. Молодёжь, обладающая вышеуказанными качествами, будет способна к здравому мышлению в различных жизненных ситуациях и будет проявлять уважение к духовному наследию, обычаям и традициям, представляющим национальные и общечеловеческие ценности.

Ключевые слова: студенты, духовность, нравственность, компетентность, метод, форма, средство, джадидская педагогика.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida turli tahdid va xavf-xatarlar mavjudligi sir emas. Ayniqsa, ma'naviy-mafkuraviy sohalarida olib borilayotgan kurashlar borgan sari chuqurlashib, ularning jamiyat hayotiga ta'siri tobora ortib bormoqda. Shu bois, ma'naviyat masalasi bugungi kunning dolzarb va muhim mavzularidan biriga aylangan. Ma'naviyat insonni barkamollik sari yetaklovchi qudratli kuch bo'lib, u har bir fuqaroning ichki dunyosini boyitadi, jamiyatda ijtimoiy barqarorlik va milliy birlikni mustahkamlashda muhim o'rin egallaydi. Biroq bu kuchli vosita yovuz maqsadlarga yo'naltirilsa, bunday vaziyatda u nafaqat alohida shaxs, balki butun jamiyat, millat va davlat xavfsizligiga jiddiy tahdid tug'dirishi mumkin. Ayniqsa, yosh avlod ongiga salbiy g'oya va mafkuralarning singdirilishi ularning kelajagiga putur yetkazadi. Shu sababli biz ma'naviyatimizni har qanday zararli g'oyalar va maqsadlardan himoya qilishimiz, ongimizda ma'naviy bo'shliq paydo bo'lishiga yo'l qo'ymasligimiz lozim. Zero, ma'naviy bo'shliq – bu yovuz niyatlar o'z ildizini qadashga urinadigan eng zaif nuqtadir.

Zamonamizning eng kuchli kurash maydonlaridan biri aynan ma'naviy-mafkuraviy soha bo'lib qolmoqda. Bu kurashda muvaffaqiyat qozonish uchun xalqning hushyorligi, ogohliligi va yuksak ma'naviy tayyorgarligi zarur omildir. Oila, ta'lim muassasalari va keng jamoatchilik bu borada faol ishtirok etishi, har bir fuqaroning ma'naviy immunitetini shakllantirishga xizmat qilishi kerak. Bu borada butun jahonda ajdodlar merosi ta'lim-tarbiya tizimining ajralmas qismi sifatida namoyon bo'lgan. Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va bo'lajak o'qituvchilarni sog'lom ma'naviy-axloqiy ruhda tarbiyalashda ajdodlar merosidan keng foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu borada elektron ta'lim muhitining yaratilganligi taraqqiyotning asosiy omili bo'lib xizmat qilmoqda. Shu bois, talabalar ma'naviy-axloqiy dunyoqarashini rivojlantirishning strategik va taktik maqsadlarini belgilash, asl qadriyatlar asosida shaxs ma'naviyati hamda dunyoqarashini shakllantirish ijtimoiy-pedagogik jihatdan dolzarb vazifaga aylangan.

Muhtaram Prezidentimizning 2021-yil 26-martdagi PQ–5040-sonli “Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarori¹ va Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashi yig'ilishida bildirgan:

“Ma'rifatparvar ajdodlarimizning merosi bugun biz qurayotgan huquqiy demokratik davlat va fuqarolik jamiyati uchun poydevor bo'lib xizmat qilishi tabiiy. Bu kimgadir yoqadimi yoki yoqmaydimi, xalqimiz jadid bobolari-miz ko'rsatib bergan yo'ldan og'ishmay borishi kerak. Chunki ularning g'oya va dasturlari Yangi O'zbekistonni barpo etish strategiyasi bilan har tomonlama uyg'un va hamohangdir”² – degan nutqlari ham fikrimizning yaqqol dalilidir.

Chunki u millatni, xalqni, demakki, insonlarni yuksak fazilatlar, kamolotga yo'llovchi axloqiy mezonlar asosida yashashga, xudbinlik va g'aflat asiriga aylanmay, har doim yaxshilik yo'lida bedor bo'lishga, bu olamni obod qilishga, go'zallikka burkashga chorlagan.

“Xalqimizning erkin va farovon, qudratli Yangi O'zbekistonni barpo etish bo'yicha xohish-irodasini ro'yobga chiqarish, har bir fuqaroga o'z salohiyatini rivojlantirish uchun barcha imkoniyatlarni yaratish, sog'lom, bilimli va ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalash, global ishlab chiqarishning muhim bo'g'iniga aylangan kuchli iqtisodiyotni shakllantirish, adolat, qonun ustuvorligi, xavfsizlik va barqarorlikni kafolatli ta'minlash”³ – muhim ahamiyat kasb etadi.

Jadidlar o'z asarlarida xalqni uyg'otishga, adabiyot va san'at orqali yangi zamon ruhini targ'ib qilishga harakat qilganlar. Jumladan, Mahmudxo'ja Behbudiyning “Padarkush” dramasi, Abdulla Avloniyning “Turkiy guliston yoxud axloq”, Munavvarqori Abdurashidxonovning pedagogik qarashlari bugungi o'quvchi-yoshlar uchun katta tarbiyaviy manba bo'la oladi. Bu asarlarning har birida insoniylik, halollik, mehnatsevarlik, milliy g'urur kabi umumbashariy va milliy qadriyatlar mujassam.

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarida talabalarga ana shu qadriyatlarni yetkazish, ularni anglashga undash, fikrlash doirasini kengaytirish muhim metodik vazifa sifatida qaralmoqda. Biroq bu jarayon bir qator pedagogik muammolar bilan yuzma-yuz kelmoqda. Jumladan, jadid asarlarining ba'zida arxaik tilda yozilgani, zamonaviy o'quvchilar uchun begona tuyulishi, ulardagi ma'naviy mazmunni anglashda qiynalish hollari, o'quv dasturlarida jadid adabiyotiga yetarli e'tibor berilmasligi yoki unga yondashuvning zamonaviy pedagogik metodlardan yiroqligi bu boradagi asosiy muammolar sirasiga kiradi. Shuningdek, hozirgi talabaning ma'naviy ehtiyojlari, axborot oqimlari ichida yo'naltirilmagan holda qolishi, tarixiy merosga yuzaki qarashi kabi omillar ham ularni jadid asarlaridagi chuqur ma'naviy qatlamlarni anglashdan chetlatadi.

Shu sababli bu borada samarali metodik yondashuvlar, motivatsion usullar, interaktiv va integratsiyalashgan dars ishlarnalari orqali yangi yondashuvlarni ishlab chiqish zarurati mavjud⁴.

Buyuk alloma va muhaddis Imom G'azzoliy “Ta'limul ma'taallim” (“Ilm olish sirlari”) kitobida talabalarning ma'naviy-axloqiy sifatlarini borasida quyidagi fikrlarni bildiradi:

“Xususan, odob ahli ilmlar, xususan, tolibi ilmlar kamtarin, kamsuqum bo'lishlari kerak. Tavo'zlikni o'zlariga kasb qilsinlar. U esa mutakabbirlik bilan xorlikning o'rtasidir. Iffatli bo'lmoq yuksak insoniy fazilatlardan sanaladi. Iffat – poklik, gunoh va ma'siyatdan forig'lik, har jihatdan pokizalik demakdir.”⁵

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'lim-tarbiyaviy jarayonda jadidlar hayoti va ijodi qoldirgan merosini qo'llash nazariyasi va amaliyotini joriy etish muammolarini o'rganishga bag'ishlangan tadqiqotlar mamlakatimizda Begali Qosimov va Dolimov Ulug'bek tomonidan olib borilgan.

1 <https://lex.uz/docs/-5344692>

2 <https://daryo.uz/2023/12/22/shavkat-mirziyoyev-jadidlar-goyasi-yangi-ozbekiston-strategiyasi-bilan-har-tomonlama-uyg-un-va-hamohang>

3 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “O'zbekiston – 2030” strategiyasi to'g'risidagi PF-158-sonli Farmoni, 11.09.2023 yil

4 Qarshiyeva, I. . (2025). Talabalarga jadidchilar asarlaridagi ma'rifiy qadriyatlarni o'rgatishdagi pedagogik muammolar. // Hayka i innovatsiya, 3(15), 60–63. izвлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/scin/article/view/88205>

5 Ilm olish sirlari. Imom Zarnujiy Movaraunnahr Toshkent-2004

Jadidchilar uchun adabiyot – “oinayi millat”, ya’ni u faqat yurak zamzamasini emas, tafakkur jilosi bo’lishi lozim. U faqat hislarga emas, balki ong va sezim taraqqiyotiga ta’sir ko’rsatmoqchi kerak. Buning uchun adabiyot va ijod ahli xalq dardi, orzu-umidlari bilan yashashi lozim. Ma’rifatchi bobolarimizning bu o’g’irlari bugun ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Mustaqillikdan keyingi adabiyotimizda boshlangan yangilanish jarayoni zamonga hamohang bo’lish bilan birga, xalq taqdiri bilan hamnafas bo’lishi lozim. G’arbning mashhur asarlarini ko’r-ko’rona, rangsiz va jonsiz takrorlash emas, balki bobolarimiz ta’kidlaganidek, o’zligimizdan uzilmagan holda, muvozanat tamoyiliga asoslangan, o’rganishga arzigulik tajribalarni tanlab olish zarur⁶.

Mamlakatimizda yosh avlodni ma’naviy-axloqiy, intellektual va jismoniy jihatdan kamol toptirish, ularni milliy tarixiy meros, umuminsoniy va milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash borasida tizimli ishlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, xulq va odob-axloqni shakllantirishda kasbiy malaka, ijtimoiy-pedagogik bilimlarni rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Bu borada buyuk jadidlarimiz tomonidan yozilgan ko’plab kitoblar, qo’llanmalar, maqolalar va she’rlar hozirgi kunda bebaho manba bo’lib xizmat qilmoqda.

Jadid allomalaridan Abdulla Avloniy zamonasi uchun hodisa bo’lgan “Birinchii muallim”, “Ikkinchi muallim” (1912), “Tarix”, “Turkiy guliston va axloq” (1913) kabi darsliklarni yozgan. 1895-yillardan boshlab ijod qilgan Avloniy “Qobil”, “Shuhrat”, “Hijron”, “Avloniy”, “Surayyo”, “Abulfayz”, “Indamas” taxalluslari bilan she’r, hikoya, felyeton va kichik hajmli dramatik asarlar (1900–1917) yaratdi. Shoir o’z asarlarida qoloqlik, jaholat va bilimsizlikni qoralab, kishilarni ilmga, ma’rifatga chaqirdi. 1917-yilgacha Toshkentda “Shuhrat” va “Osiyo” kabi gazetalarni tashkil etgan.

Uning “Advokatlik osonmi?”, “Ikki muhabbat”, “To’y”, “S’ezd”, “Laylo va Majnun”, “O’liklar” kabi dramatik asarlarida jaholat, bid’at va bilimsizlikning fojeali oqibatlari, nosog’lom urf-odatlar fosh etiladi. Shoir yuzlab didaktik she’rlar yozgan bo’lib, ularda xalq didaktikasi bilan yangi zamon pedagogikasi uyg’unlashgan. Masalan, “O’z mamlakatimizda” she’rida bola tarbiyasiga pulni ayamagan, lekin maishat uchun isrof qilgan kishilar tanqid qilinadi.

Jadid pedagoglari o’z darsliklarini yangicha yondashuv asosida yaratganlar va ularni amaliyotga joriy etganlar. Mahmudxo’ja Behbudiy “usuli jadid” maktablari uchun “Muxtasari tarixi islom”, “Madxali jo’g’rofiya umroniy”, “Muxtasari jo’g’rofi rusiy”, “Amaliyoti islom” kabi darsliklarni yozgan.

Fitratning “O’quv”, “Ona tili”, “Imlo masalalari”, “O’zbek tilining sarfi”, “O’zbek tilining nahvi”, “Adabiyot qoidalari” kabi darsliklari, Saidrasul Saidazizovning “Ustodi avval”, Munavvarqori Abdurashidxonovning “Adibi avval”, “Adibi soniy”, Ali Asqar ibn Bayramali Kalinning “Ta’limus soniy” kabi asarlari jadid maktablarida darslik sifatida foydalanilgan.

Munavvarqori Abdurashidxonov ko’rgazmali vositalardan, Behbudiy va Fitrat og’zaki va yozma nutqni rivojlantirish usullaridan, Avloniy esa ifodali o’qish texnikasi va texnik vositalardan dars jarayonida foydalangan.

Abdulla Avloniy didaktik faoliyatida ta’lim va tarbiya birligi asosiy tamoyil sifatida ko’rilgan. U oila tarbiyasining o’rnini beqiyos deb hisoblagan va bu boradagi fikrlarini hayotiy misollar bilan yoritgan. “Usuli jadid” maktablari uchun u “Adabiyot yoxud milliy she’rlar” (to’rt qism), “Birinchii muallim”, “Turkiy guliston yoxud axloq”, “Ikkinchi muallim”, “Maktab gulistoni” kabi muhim asarlarni yaratgan. Bu darsliklar yoshlarning milliy va ma’naviy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish, ularni ruhan yetuk, erkin fikrlaydigan, o’zligini anglagan insonlar sifatida tarbiyalashga qaratilgan.

Bugungi tez sur’atlar bilan rivojlanayotgan davrda mavjud tahdidlarni bartaraf etish va yoshlar ma’naviyatini mustahkamlashda ajdodlar merosidan keng foydalanish zarur. Shu maqsadda raqobatbardosh kadrlar tayyorlash, yoshlarning ma’naviy kompetentligini rivojlantirishda amaliy pedagogik tizimlar, texnologik yondashuvlar va jadid adabiyotining durdona asarlari bilan uyg’unlashtirilgan interfaol dasturlarni ta’lim jarayoniga joriy etish zarur.

Bugungi kunda jahon oliy ta’lim tizimida ham yoshlarni kasbiy ijtimoiylashtirish, ma’naviy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish, ijtimoiy faolligi va tashabbuskorligini tarbiyalash metodikasi takomillashtirilmoqda. AQSH, Rossiya, Germaniya, Fransiya, Xitoy, Koreya kabi rivojlangan mamlakatlarda talabalar tafakkurini o’stirish, qobiliyatlarini erta aniqlash, ularni ma’naviy-axloqan yetuk qilib tarbiyalashda modulli o’qitish, “blended learning” (aralash o’qitish), mahorat darslari va vebinarlar keng qo’llanilmoqda.

Respublikamizda jadid ma’rifatparvarlari tomonidan tarbiya jarayonining turli jihatlarini chuqur o’rganilgan bo’lib, bu tadqiqotlar asosida ta’lim-tarbiya jarayoniga amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ushbu tadqiqotlarning ayrimlari keng qamrovli ma’naviy-axloqiy tarbiyani yoritishga qaratilgan bo’lsa, boshqalari o’quv kurslarida yangi pedagogik usullarni joriy etish, ta’lim muassasalarida tarbiyaviy ishlar tizimini takomillashtirish masalalarini qamrab olganligi bilan ahamiyatlidir.

6 Begali Qosimov. O’zbek milliy uyg’unlash adabiyoti & Xurshid Davron. Adabiyot – oinayi millatdur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Talabalarda ma'naviy kompetentligini rivojlantirish jarayonida jadid resurslaridan foydalanish, shuningdek, axborot tizimlarini rivojlantirish va takomillashtirishning zamonaviy tamoyillarini hisobga olgan holda milliy o'qitish tizimini yaratish zarurati ta'lim metodlarini amaliyotga tatbiq etishni taqozo etmoqda.

Talaba-yoshlar ma'naviy madaniyatini shakllantirishga doir turli shakl va metodlar tizimi bu boradagi metodik taraqqiyotda muhim o'rin tutadi. Bunga quyidagilar kiradi: konferensiya darslari, seminar mashg'ulotlari, munozara darslari, amaliy darslar, o'yin shaklidagi darslar, sayohat darslari, rolli darslar, tarbiyaviy tadbirlar, ekskursiyalar, davra suhbatlari, kichik guruhlarda ishlash.

Shuningdek, ma'naviy madaniyatni shakllantirishda quyidagi metodlar samarali hisoblanadi: muammoli-munozarali vaziyatlar yaratish, qiyosiy-izohli tahlil, badiiy-ma'rifiy asarlar ustida ishlash, ijodiy topshiriqlar bajarish, tushunchali tahlil, mantiqiy tahlil, timsollar asosida tahlil, ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni sharhlab o'rganish, mustaqil ishlarga yo'naltirish va hokazo.

Yoshlarda ma'naviy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish bosqichma-bosqich amalga oshirilishi maqsadga muvofiqdir. Bu jarayonda, avvalo, ma'naviy-axloqiy tarbiyaning maqsad va vazifalarini aniq belgilash, ta'lim-tarbiya mazmunini to'g'ri shakllantirish hamda natijaga erishish uchun tizimli yondashuvni yo'lga qo'yish zarur.

Jadid adabiyoti vositasida talabalarning ma'naviy kompetentligini rivojlantirishdan ko'zlangan asosiy maqsad – ularning dunyoqarashini boyitish, ijtimoiy mas'uliyatini oshirish, milliy g'urur va ruhiy barkamolligini shakllantirishga xizmat qiluvchi samarali pedagogik yo'llarni aniqlashdan iboratdir.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, jadid adabiyotining ilmiy salohiyati talabalar dunyoqarashini boyitishda va ularni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Jadid allomalarining asarlarida ilgari surilgan ijtimoiy adolat, halollik, vatanparvarlik, bilimga intilish, tafakkur erkinligi kabi fazilatlar yoshlarni ma'naviy yetuklik sari yo'naltirishga xizmat qiladi.

Bu orqali talabalarda ma'naviy kompetentligini bosqichma-bosqich rivojlantirish imkoniyati yuzaga kelganligi kuzatildi. Xususan, jadidlar faoliyati va asarlari orqali talabalar orasida tarixiy xotira, milliy g'urur va milliy o'zlikni anglash tuyg'ulari kuchaygani, ularning yangi davr yosh avlodini tarbiyalashga daxldorlik hissi bilan yondasha boshlagani aniqlangan.

Tadqiqotning yakuniy bosqichida bo'lajak o'qituvchilarda jadid adabiyotining pedagogik va axloqiy yondashuvlarini o'zlashtirish orqali motivatsion, qadriyatga yo'naltirilgan va reflektiv kompetensiya elementlari shakllangani kuzatildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Talabalarning ma'naviy kompetentligini jadid adabiyoti vositasida rivojlantirish jarayonida mazmun, shakl, metod va vositalarni izchil takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, yosh avlodda ijtimoiy munosabatlarga kirishishda zarur bo'lgan ma'naviy ong, axloqiy kategoriyalar, ijtimoiy normalar va qadriyatlar tizimi to'g'risida chuqur bilim hosil qilish, ularni amaliy faoliyatda samarali qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirish muhim o'rin tutadi.

Bu borada, eng avvalo, millatimizning boy tarixi va chuqur ildizlarga ega ma'naviyati, ajdodlarimizning ma'rifiy merosiga asoslanish zarurdir. Aynan shu yondashuv talabalarning ongida ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish, o'zligini anglash, milliy g'urur va intellektual salohiyatni kuchaytirishda ishonchli vosita bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoyev Sh. M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz (1-jild). – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 592 b.
2. Mirziyoyev Sh. M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 48 b.
3. Mirziyoyev Sh. M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2016. – 56 b.
4. Mirziyoyev Sh. M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 488 b.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 14-avgustdagi "Yoshlarni ma'naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3907-son qarori // <https://lex.uz/docs/-3864155>
6. Ilm olish sirlari / Imom Zarnujiy. – Movarounnahr: Toshkent, 2004.
7. Azarov Yu. P. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 1991. – 67 b.
8. Azimova N. E. Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchisini ma'naviy-axloqiy tarbiyalash texnologiyasi (Pedagogik yo'nalishdagi fanlarni o'qitish misolida): Ped. fan. fals. dokt. (PhD) dissertatsiyasi. – Toshkent, 2012. – 178 b.
9. Ismoilova Z. Q. Ma'naviy-axloqiy tarbiyaning nazariy va eksperimental-metodik asoslari (Milliy istiqloq g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar): Ped. fan. dokt. dis. avtoref. – Toshkent: O'zPFITI, 2006. – 46 b.
10. Quronov M. Milliy tarbiya. – Toshkent: Ma'naviyat, 2007. – 240 b.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.